

PAW KÅRE PEDERSEN
NIELS JØRGEN CLEMENT

HISTORIEN OM
Saga Studio
JOHN OLSEN-TIDEN

historie | mellemgaard

PAW KÅRE PEDERSEN
i samarbejde med
NIELS JØRGEN CLEMENT

HISTORIEN OM SAGA STUDIO

John Olsen-tiden

mellemsgaard

Historien om Saga Studio – John Olsen tiden
© 2016 Paw Kåre Pedersen & Niels Jørgen Clement og Forlaget mellemsgaard

Forlagsredaktør: Jonas Dinesen
Grafisk produktion: KWG Design, Odense
Grafiker: Christina Tscherning Andersen

ISBN 978-87-7190-339-3

*Kopiering af denne bog må kun finde sted på institutioner,
der har indgået aftale med Copy-Dan, og kun inden for de
i aftalen nævnte rammer. Det er tilladt at bringe korte
uddrag i forbindelse med anmeldelser.*

www.mellemsgaard.dk

Utilsigtet krænkelse af copyright i forbindelse med reproduceret billedmateriale, udeladelse eller forkert angivelse skyldes manglende oplysninger eller uagtsomhed.

Ungdomsbillede af John Olsen (Venligst udlånt af Finn John Olsen)

Indhold

1. Forord	9
2. Friedjohn Fulton Olsen kaldet John	11
3. Teatrenes Films-Kontor og biografbevillingssystemet	23
4. John Olsens første filmproduktioner	28
5. ASA-perioden 1936-1941	42
6. John Olsen og besættelsen	59
7. Saga Teatret	69
8. Bruddet med ASA	76
9. Moster fra Mols (Premiere 24.2.1943) – Mysteriet om den forsvundne instruktør	96
10. Saga Studio opstår	103
11. Aage Wiltrup, Hans Olsson og Poul Bang	108
12. Kriminalassistent Bloch (Premiere 22.10.1943) – Den første Saga-spillefilm	115
13. Charles Tharnæs' verden:	121
<i>a. Spurve under taget (Premiere 11.2.1944)</i>	124
<i>b. To som elsker hinanden (Premiere 26.12.1944)</i>	129
<i>c. Oktober-roser (Premiere 27.2.1946)</i>	138
14. Lev livet let (Premiere 19.8.1944) – Christian Arhoff på Saga	146
15. Saga Studio og besættelsen	153
16. En ny dag gryer (Premiere 28.3.1945) – Er Grete Frische og Poul Bang det nye succesinstruktørpar?	159
17. Ny på Saga: Annelise Reenberg – den første kvindelige filmfotograf	166
18. Grete Frische, Poul Bang og Annelise Reenberg forlader Saga	170
19. Asbjørn Andersen-perioden:	178
<i>a. Sagas nye instruktørpar – Asbjørn Andersen og Anker</i>	178
<i>b. Ny på Saga: Jørgen Krogh, Otto Lund, Eric Moberg og Erik Larsen</i>	182
<i>c. Op med lille Martha (Premiere 19.9.1946)</i>	185
<i>d. Sikken en nat (Premiere 21.8.1947) – kvalitetsproblemer på Saga</i>	190
<i>e. Soldaten og Jenny (Premiere 30.10.1947) – Johan Jacobsen på visit</i>	206
<i>f. I de lyse nætter (Premiere 25.2.1948)</i>	217

g. Mens porten var lukket (Premiere 23.8.1948)	224
h. Ny på Saga: Ib Schønberg	230
i. John og Irene (Premiere 29.8.1949)	232
20. Stig Lommer tilbage hos Saga Studio	242
a. Det hændte i København (Premiere 27.10.1949)	243
b. Op og ned langs kysten (Premiere 4.8.1950)	247
21. Sagas guldalder indvarsles:	255
a. Poul Bang og Annelise Reenberg vender tilbage	255
b. "Far John" og de ti bud	262
c. Ny på Saga: Paul Sarauw	269
d. Skattelettelse	272
e. I kølvandet på Morten Korch	274
f. Historien om Hjortholm (Premiere 5.10.1950) – Saga Studio finder sin folkelige stil	279
g. Ny på Saga: Sven Gyldmark og Christian Jensen	289
h. Fra den gamle købmandsgård (Premiere 6.12.1951)	293
i. Ny på Saga: Tonemester Georg Jensen	307
22. Fireogtyve Timer (Premiere 31.8.1951) – Asbjørn Andersens exit fra Saga	308
23. Aage Wiltrup og problemfilmene på Saga:	315
a. Unge piger forsvinder i København (Premiere 25.1.1951)	316
b. Lyntoget (Premiere 18.10.1951)	324
c. Ny på Saga: Filmfotograferne Ole Lytken og Kjeld Arnholtz	333
24. Dirch og Ove – og Poul Bang:	335
a. Rekrut 67 – Petersen (Premiere 7.8.1952)	339
b. Ved Kongelunden (Premiere 16.10.1953)	348
c. I kongens kle'r (Premiere 24.9.1954)	368
d. Det var på Rundetårn (Premiere 26.12.1955)	378
e. Ny på Saga: Edith "Nisted" Nielsen – og filmklipperne på Saga	387
f. Fægekroen (Premiere 12.10.1956)	388
g. Kampen om rettighederne	397
h. Tag til marked i Fjordby (Premiere 20.12.1957)	406
25. Sven Methling og de "seriøse" tiltag i Sagas guldalder:	415
a. Kriminal sagen Tove Andersen (Premiere 7.1.1953)	418
b. Der kom en dag (Premiere 17.2.1955)	424
c. Ny på Saga: Bente Haack – og instruktørassistenterne på Saga	444

26. Annelise Reenberg og den danske folkekomedie:	447
<i>a. Den gamle mølle på Mols (Premiere 25.2.1953)</i>	450
<i>b. Hendes store aften (Premiere 12.3.1954)</i>	462
<i>c. Bruden fra Dragstrup (Premiere 17.8.1955)</i>	473
<i>d. Kristiane af Marstal (Premiere 3.8.1956)</i>	483
<i>e. Tre piger fra Jylland (Premiere 11.3.1957)</i>	491
27. Saga Teatret og Teatrenes Films-Kontor i Sagas guldalder	502
28. Peer Guldbrandsen-perioden:	509
<i>a. Mig og min familie (Premiere 21.10.1957)</i>	514
<i>b. Mariannes bryllup (Premiere 26.2.1958)</i>	520
<i>c. Lyssky transport gennem Danmark (Premiere 8.9.1958)</i>	526
<i>d. Onkel Bill fra New York (Premiere 17.7.1959)</i>	531
<i>e. Kvindelyst og kærlighed (Premiere 28.3.1960)</i>	535
29. Og nu i farver	542
<i>a. Styrmand Karlsen (Premiere 30.10.1958)</i>	545
<i>b. Charles tante (Premiere 12.10.1959)</i>	562
30. John Olsens sidste tid	573
31. Baronessen fra benzintanken (Premiere 5.9.1960) – det ultimative John Olsen produkt ...	585
Tak	601
Litteraturliste	603
Tidslinje	605

1. Forord

John Olsen var en enmandshær i den danske filmbranche. Han producerede selv sine utroligt populære film på sit eget private filmstudie: Saga Studio i Charlottenlund. Han stod selv for udlejningen af filmene igennem det udlejningsselskab, han havde grundlagt: Teatrenes Films-Kontor. Og han var indehaver af den store premierebiograf i København, Saga Teatret, hvor filmene blev sat op. Han fik selv ideen til de fleste film og skrev ofte det grundlæggende manuskript.

Det er denne enormt kreative personlighed, der er det primære omdrejningspunkt i 1. del af historien om Saga Studio. Han gjorde det naturligvis ikke alene. Instruktøren, atelierchefen og produktionslederen Poul Bang spillede en central rolle og er også en af hovedpersonerne i denne beretning. Instruktøren, manuskriptforfatteren og fotografen Annelise Reenberg har en meget stor andel i Saga Studios utrolige succes – ligesom de populære skuespillere, der gik igen i film efter film: Ib Schønberg, Dirch Passer og Ove Sprogø, Ghita Nørby og Ebbe Langberg – bare for at nævne nogle af dem, hvis navne stadig vækker genklang hos mange. Netop Dirch Passer spiller en særlig rolle, da han i mange år fortrinsvis var tilknyttet Saga Studio og i 1970'erne overtog ejerskabet af filmselskabet sammen med John Olsens søn Flemming John Olsen og journalist m.m. Sven Borre.

Historien om Saga Studio er en fantastisk succeshistorie fra den folkelige danske films guldalder. De fleste danskere kender – og mange elsker – de bedste af de film, der blev lavet af Saga Studio. Klassikere som *Fra den gamle kømandsgård*, *Den gamle mølle på Mols*, *Baronessen fra benzintanken*, *Peters baby*, *Støv på hjernen* og *Min søsters børn*. Film der, uanset hvad man måtte synes om genren, er yderst veldrejede. Bevidstheden om disse film bliver i dag holdt i live via tv-stationer, DVD og streaming, hvor de fortsat er utroligt populære. Hvad mange måske har glemt, lavede Saga Studio også af og til mere alvorlige film, som var mere ansete og anerkendte hos samtidens film anmeldere. Modstandsfilmene *Der kom en dag* og Knud Sønderby filmatiseringen *Midt i en jazztid* er eksempler, der vandt Bodil-priser som årets bedste film i sin tid.

I denne bog og dens efterfølger vil vi nogenlunde kronologisk gennemgå historien om Saga Studio og se nærmere på de mange film, der blev lavet af Saga i perioden fra studiet startede under besættelsen, og til det efterhånden smuldrede i sidste halvdel af 1970'erne. Et stykke hen ad vejen vil historien blive fortalt af de implicerede Saga-folk selv og deres efterkommere. Dette sker via en lang række citater fra interviews og gamle avis- og ugebladsartikler. Da citaterne er fra forskellige tidsaldre har vi valgt at rette dem alle til moderne retskrivning. Det samme gælder filmtitlerne. De kortere citater og alle film og værktitler er sat i kursiv. Billederne i denne bog er det muliges kunst.

Skulle nogen have tilføjelser, rettelser eller kommentar til *Historien om Saga Studio*, så skriv endelig til os via www.sagastudio.dk.

For at få en forståelse af hvorfor og hvordan Saga Studio opstod, må vi starte helt tilbage i 1800-tallet, da grundlæggeren John Olsen blev født.